

Badanie wskazujące, jak kompetencje zawodowe odzwierciedlające standardy zawodów mogą być wkomponowane w program kształcenia na 5 poziomie dla programu „Asystent przedszkolny/szkolny nauczyciela języka obcego” (Preschool/School Language Teacher Assistant)”

Wstęp

Badanie nasze opiera się na przeanalizowaniu aktualnej sytuacji na edukacyjnym rynku pracy na poziomie krajowym i wskazaniu tych grup społecznych, które mogłyby być zainteresowane i wziąć udział w programie kształcenia na poziomie V. Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK) „Asystent przedszkolny/szkolny nauczyciela języka obcego”, biorąc także pod uwagę możliwość wkomponowania posiadanych przez nie kompetencji w w/w program.

Wyniki badania wskazują na wyraźny dychotomiczny podział tych grup społecznych:

- 1) Pierwsza grupa to młodzież szkolna posiadająca kwalifikacje określone dla poziomu szkoły ponadgimnazjalnej (technikum, liceum), poświadczone uzyskaniem świadectwa ukończenia szkoły, która z zasady nie kontynuuje lub kontynuuje w nieznacznym stopniu (nie zawsze w zgodzie z własnymi zainteresowaniami) dalsze kształcenie;
- 2) Druga grupa obejmuje wszystkie grupy zawodowe, które wykonują zawody związane w szerokim rozumieniu z pracą z dziećmi i młodzieżą i posiada w tym obszarze większe lub mniejsze doświadczenie zawodowe.

ad. 1). Doprecyzowując: pierwszą grupę potencjalnie stanowią:

- absolwenci liceów ogólnokształcących, którzy z egzaminu maturalnego otrzymali niski wynik, a zatem nie mogą studiować na studiach I stopnia, gdyż nie przeszliby rekrutacji,
- absolwenci liceów ogólnokształcących, którzy zdawali na maturze język obcy na poziomie podstawowym i z tego powodu nie mogli być brani pod uwagę w rekrutacji na studia I stopnia,
- absolwenci liceów ogólnokształcących, którzy zdawali na maturze język obcy na poziomie podstawowym i przedmioty ścisłe,
- absolwenci techników, którzy zdawali na maturze język obcy na poziomie podstawowym i przedmioty ścisłe,
- absolwenci szkół wyższych z doświadczeniem pracy w wolontariacie na rzecz opieki nad dziećmi

ad.2) Analiza standardów zawodów *związanych z pracą z dziećmi i młodzieżą*, które mogą być wkomponowane w w/w program kształcenia pozwala potencjalnie wyodrębnić następujące zawody:¹

- 1) Animator kultury;
- 2) Asystent nauczyciela przedszkola², Asystent nauczyciela w klasach I-III³, oraz Asystent wychowawcy świetlicy⁴ i ⁵,

---

¹ Patrz :Baza standardów kompetencji/kwalifikacji zawodowych i modułowych programów szkoleń
Departament Rynku Pracy MRPiPS 29.04.2014.

² *Asystent nauczyciela przedszkola* pomaga nauczycielowi w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych. Swoje zadania zawodowe w przedszkolu wykonuje w ścisłej współpracy z nauczycielem.

³ Obowiązki *Asystenta nauczyciela* są związane z realizacją przyjętego programu nauczania w klasach I-III szkoły podstawowej opartego o podstawę programową kształcenia ogólnego w I etapie edukacyjnym, a w

W dużej grupie nauczycieli, którzy mogą być zatrudnieni na tym stanowisku w/w program może szczególnie zainteresować nauczycieli ze studiami wyższymi na kierunku pedagogika w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym, nauczycieli którzy ukończyli zakład kształcenia nauczycieli w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym, nauczycieli posiadających kwalifikacje do pracy w świetlicy szkolnej a także, psychologów, pedagogów, logopedów i bibliotekarzy zatrudnionych w szkole podstawowej jak również nauczycieli posiadających kwalifikacje do pracy w świetlicy szkolnej i nauczania języków obcych.

Ponadto, widzimy możliwość przystąpienia do w/w programu osób wykonujących takie zawody jak:

- 3) Dydaktyk multimedialny,
- 4) Nauczyciel zakładu dla nieletnich,
- 5) Dzienny opiekun małego dziecka,
- 6) Pracownik centrum rozrywki dla dzieci lub klubów dziecięcych,
- 7) Pracownik domu kultury,
- 8) Korepetytor współczesnego języka obcego [wkomponowanie tych kompetencji zawodowych w program kształcenia o którym mowa, dotyczy zarówno wyodrębnionej grupy 1 jak i grupy 2],
- 9) Lektor współczesnego języka obcego,
- 10) Nauczyciel domowy: w tym: nianie/guwerkantki, oraz nianie/guwerkantki zatrudnione także jako asystentki językowe uczące dzieci współczesnego języka obcego oraz osoby z doświadczeniem *au pair*,
[W tej grupie program może być szczególnie interesujący dla nauczycieli domowych bez znajomości języka obcego]
- 11) Wychowawca w jednostkach penitencjarnych,
- 12) Wychowawca w placówkach oświatowych, wsparcia dziennego, wychowawczych i opiekuńczych oraz instytucjach pieczy zastępczej.

Część I

Kompetencje zawodowe odzwierciedlające standardy zawodów, które mogą być wkomponowane w w/w program kształcenia.

1) Młodzież szkolna: Kompetencje zawodowe, które mogą być wkomponowane w w/w program kształcenia

Kompetencje tej grupy osób, które mogą być uznane w momencie ich przystępowania do programu kształcenia na poziomie V: „Asystent nauczyciela języka obcego”, to poziom języka angielskiego, potwierdzony bądź świadectwem maturalnym – (matura z podstawowego zakresu języka to poziom B1, matura z zakresu rozszerzonego to poziom B2) bądź certyfikatami językowymi. Ponadto, jeśli osoby te mają potwierdzone doświadczenie pracy w charakterze

---

szczegółności wsparcie nauczyciela w prowadzonych przez niego zajęciach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

⁴ *Asystent wychowawcy świetlicy* wspiera wychowawcę świetlicy szkolnej w realizacji zadań opiekuńczych i wychowawczych w stosunku do uczniów, w zakresie zlecanym przez wychowawcę świetlicy oraz inne czynności wynikające z rozkładu zajęć dzieci.

⁵ W roku szkolnym 2014/2015 powstała możliwość zatrudnienia *Asystenta nauczyciela w klasach I - III szkół podstawowych, w tym specjalnych i integracyjnych* a także *Asystenta wychowawcy świetlicy*, zaś od 31 marca 2015 r. powstał obowiązek zatrudnienia *asystenta nauczyciela*, gdy oddział nauczania początkowego ma liczyć więcej niż 25 uczniów. (art. 33 Ustawy z 20 lutego 2015 r. Patrz: Ustawa z 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 357)) oraz art. 61 ust. 3d ustawy o systemie oświaty. Patrz: Ustawa z 7 września 1991r. o systemie oświaty [tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz.2156 ze zm.].

wolontariusza, szczególnie w obszarze dotyczącym pracy z dziećmi, lub korepetytora językowego dzieci, może im być zaliczona część praktyki opiekuńczo-wychowawczej.

2) Zawody związane z pracą z dziećmi i młodzieżą: *Analiza kompetencji zawodowych, wybranych trzech zawodów związanych z pracą z dziećmi i młodzieżą, które mogą być wkomponowane w w/w program kształcenia:*

1. Analiza kompetencji zawodowych „*Animatora kultury*”, które mogą być wkomponowane w w/w program kształcenia;
2. Analiza kompetencji zawodowych „*Asystenta nauczyciela*”. które mogą być wkomponowane w w/w program kształcenia;
3. Analiza kompetencji zawodowych „*Nauczyciela domowego*”, które mogą być wkomponowane w w/w program kształcenia.

Ad 1. Animator kultury to zawód, który może się wyraźnie wpisać w program asystenta nauczyciela języka obcego. Jako instruktor plasuje się on na trzecim poziomie kwalifikacji zawodowych, co oznacza, że osobę go wykonującą charakteryzuje samodzielność, zdolności organizacyjne, łatwość w nawiązywaniu kontaktów oraz zdolność pracy zarówno w grupie jak i indywidualnie. Ponadto, zawód ten cechują m.in. takie podstawowe kwalifikacje jak:

a) W zakresie umiejętności:

- Komunikuje się ze współpracownikami i przełożonymi,
- Przygotowuje informacje dotyczące realizacji zadań oraz sprawozdania z wykonywanej pracy,
- Korzysta z różnych źródeł informacji (drukowanych i elektronicznych),
- Przestrzega zasad etyki zawodowej,
- Stosuje przepisy prawne, niezbędne do realizacji zadań zawodowych (prawo pracy, prawo cywilne, prawo autorskie itp.),

b) W zakresie wiadomości zna :

- Pracę w zespole,
- Elementy prawa,
- Techniki informacyjne,
- Planowanie pracy,
- Bazy danych, edytory tekstu, programy komputerowe, Internet,
- Przepisy BHP, przeciwpożarowe i ochrony środowiska.

c) W zakresie cech psychofizycznych osobę taką charakteryzuje :

- Spostrzegawczość,
- Koncentracja uwagi, – Rozumowanie logiczne,
- Wrażliwość estetyczna,
- Wyobraźnia i myślenie twórcze,
- Gotowość do ustawicznego uczenia się,
- Komunikatywność,
- Kreatywność,
- Operatywność i skuteczność,
- Zaangażowanie⁶

W/w kwalifikacje korelują z następującymi efektami kształcenia zdefiniowanymi dla programu asystent nauczyciela języka obcego

1. Efekty kształcenia: szczegółowe efekty kształcenia programu.

Efekty kształcenia dla kierunku	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA Absolwent studiów 5 poziomu na kierunku	Symbol deskryptora 5 poziomu
---------------------------------	--	---------------------------------

⁶ Por. kwalifikacje zawodu *Animator kultury* (347601) w grupie zawodów Technicy i inny średni personel na podstawie Krajowego Standardu Kwalifikacji Zawodowych opracowanego przez Ministerstwo pracy i polityki społecznej w 2006 roku.

(K)	nauczanie języków obcych Asystent przedszkolny/szkolny nauczyciela języka obcego	
WIEDZA – absolwent zna i rozumie		
K_W03	ma podstawową wiedzę o prawnych i administracyjnych uwarunkowaniach funkcjonowania instytucji związanych z kształceniem, w szczególności z nauczaniem języków obcych	P5S_WK
K_W04	ma podstawową wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach związanych z pracą w instytucjach edukacyjnych	P5U_W
K_W06	ma elementarną wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłóceń	P5Z_WZ
K_W09	ma podstawową wiedzę o uczestnikach działalności edukacyjnej i wychowawczej	P5Z_WZ
K_W10	ma elementarną wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w różnych obszarach działalności pedagogicznej.	P5Z_WO
K_W13	ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych	P5Z_WT
UMIEJĘTNOŚCI – absolwent potrafi		
K_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informację z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów	P5Z_UI, P5Z_UU
K_U03	posiada podstawowe umiejętności organizacyjne pozwalające na planowanie i realizację zadań związanych z opieką nad dziećmi i nauczaniem języków obcych	P5Z_UO
K_U05	potrafi dokonać obserwacji i interpretacji wybranych zjawisk społecznych i psychologicznych odnoszących się do kontekstu nauczania	P5S_UW
K_U09	potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych oraz wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy, a także inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie	P5Z_UO
K_U10	potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w podejmowanej działalności, dostrzega i analizuje dylematy etyczne; przewiduje skutki konkretnych działań wychowawczych, opiekuńczych i terapeutycznych	P5Z_UO
K_U11	potrafi pracować w zespole pełniąc różne role; umie przyjmować i wyznaczać zadania, ma elementarne umiejętności	P5Z_UO, P5Z_UN

	organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z projektowaniem i podejmowaniem działań profesjonalnych	P5S_UO
K_U12	potrafi dokonać analizy własnych działań i wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu	P5Z_UI, P5Z_UO
KOMPETENCJE SPOŁECZNE – absolwent jest gotów do:		
K_K01	współdziałania i pracy w małym zespole oraz przyjmowania w nim różnych ról	P5U_K
K_K02	oceny działania swojego oraz członków zespołu, którym kieruje oraz przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań.	P5U_K
K_K03	przestrzegania zasad postępowania gwarantujących właściwą jakość działań zawodowych oraz bezpieczeństwo	P5Z_KP
K_K04	jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne i zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie	P5Z_KW
K_K05	uwzględniania w swojej pracy pozatechnicznych aspektów i skutków prowadzonej działalności, w tym ich wpływu na środowisko i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje	P5Z_KO
K_K06	postępowania profesjonalnego oraz przestrzegania zasad etyki zawodowej.	P5Z_KO
K_K07	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonalenia umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	P5S_KK P5S_KO
K_K08	odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne	P5O_KR

Na podstawie matrycy pokrycia efektów kierunkowych programu kształcenia „Asystent nauczyciela języka obcego” przez efekty kształcenia przypisane do poszczególnych zajęć można zauważyć, że zdefiniowane wyżej „Kompetencje w zakresie wiedzy” w dużym stopniu odpowiadają efektom kształcenia Pedagogiki szkolnej z elementami pedagogiki specjalnej, Praktyki pedagogicznej oraz Promowaniu etycznych zachowań w edukacji. „Kompetencje w zakresie umiejętności” w dużym stopniu odpowiadają efektom kształcenia zdefiniowanym dla Praktyki opiekuńczo-wychowawczej, zaś w zakresie cech psychofizycznych odpowiadają efektom zdefiniowanym dla Praktyki pedagogicznej. Wychodząc z tych przesłanek możemy stwierdzić, że osoba będąca „Animatorem kultury” w randze instruktora, wybierając program kształcenia „Asystent nauczyciela języka obcego”, po zweryfikowaniu jej kwalifikacji na podstawie portfolio, symulacji sytuacji dydaktycznej oraz dyskusję może mieć uznane swoje kompetencje na poczet wymienionych wyżej przedmiotów w całości lub w części.

Ad 2. Kwalifikacje Asystenta nauczyciela to:

- wykształcenie co najmniej na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole podstawowej czyli tytuł zawodowy licencjata, tytuł zawodowy magistra, bądź dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli

- oraz przygotowanie pedagogiczne

(na podstawie art. 7 ust. 1f u.s.o. Zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 12.03.2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1207) – dalej r.k.n. Przygotowanie pedagogiczne oznacza, o czym stanowi § 1 pkt 3 r.k.n., nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną – w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; (...).⁷

W związku z powyższymi kwalifikacjami, osobie będącej asystentem nauczyciela, po przedstawieniu dyplomu ukończenia studiów, dyplomu ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwa ukończenia kursu kwalifikacyjnego, można zaliczyć Moduł II: przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, Moduł III: Przygotowanie w zakresie dydaktycznym, oraz Moduł IV: Przedmioty uzupełniające.

Ad 3. Opiekunka dziecięca i opiekunka dziecięca domowa. Zawód ten plasuje się na poziomie trzecim kwalifikacji zawodowych, co oznacza, że osobę go wykonującą charakteryzuje samodzielność, zdolności organizacyjne i pomysłowość w kontaktach z dziećmi. Ponadto, zawód ten cechują takie podstawowe kwalifikacje jak:

W zakresie umiejętności

- Dobiera zabawy podczas opieki domowej do aktualnego samopoczucia i poziomu rozwoju dziecka (K-4, K-5),
- Zawiadamia niezwłocznie rodziców/opiekunów dziecka oraz odpowiednie instytucje w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu dziecka (K-1, K-2, K-3),
- Stymuluje aktywność dziecka (K-1, K-4),
- Uczestniczy w zabawach z dzieckiem podczas opieki domowej (K-4, K-5),
- Diagnostuje potrzeby dziecka podczas opieki domowej (K-1, K-3),
- Konsekwentnie egzekwuje odpowiednie zachowania u dzieci (K-5),
- Umiejętnie neguje niepoprawne zachowania u dzieci (K-5),
- Dobiera zabawy podczas opieki domowej tak, aby kształtowały aktywność i samodzielność dziecka (K-4),
- Kształtuje samokontrolę u dziecka (K-4, K-5),
- Wzbudza zainteresowania dziecka otaczającym go światem (K-4, K-5). Wykorzystuje różne sposoby rozwijania samodzielności i aktywności u dziecka podczas opieki domowej (K-4, K-5),

W zakresie wiadomości zna:

- Możliwości fizyczne i intelektualne podopiecznego (K-4),
- Zalety zabaw na świeżym powietrzu i w domu oraz różne rodzaje zabaw plenerowych i domowych (K-4),
- Instytucje opieki nad dzieckiem (K-3),
- Aktualne potrzeby dziecka (K-1, K-3, K-4),

---

⁷ Por. Piotr Gąsiorek, „Dyrektor szkoły”, <http://www.oswiata.abc.com.pl/czytaj/-/artykul/kwalifikacje-asystenta-nauczyciela-bez-taryfy-ulgowej>, dostęp 13.09.2016.

- Reakcje i zachowania typowe dla dzieci (K-1),
- Zabawy kształtujące aktywność, osobowość i charakter dziecka (K-4),

W zakresie cech psychofizycznych osobę taką charakteryzuje:

- Sprawność fizyczna (K-1, K-2),
- Czujność (K-1, K-3),
- Cierpliwość (K-1, K-4, K-5),
- Serdeczność (K-1, K-4, K-5),
- Delikatność (K-1, K-4, K-5).⁸

Kwalifikacje te korelują z takimi efektami kształcenia zdefiniowane dla programu asystent nauczyciela języka obcego jak:

Efekty kształcenia dla kierunku (K)	<p style="text-align: center;">OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA</p> <p style="text-align: center;">Absolwent studiów 5 poziomu na kierunku nauczanie języków obcych</p> <p style="text-align: center;">Asystent przedszkolny/szkolny nauczyciela języka obcego</p>	Symbol deskryptora 5 poziomu
WIEDZA – absolwent zna i rozumie		
K_W02	ma elementarną wiedzę o miejscu psychologii i pedagogiki w systemie nauk oraz o ich przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi	P5S_WG
K_W03	ma podstawową wiedzę o prawnych i administracyjnych uwarunkowaniach funkcjonowania instytucji związanych z kształceniem, w szczególności z nauczaniem języków obcych	P5S_WK
K_W04	ma podstawową wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach związanych z pracą w instytucjach edukacyjnych	P5U_W
K_W05	zna wybrane teorie dotyczące wychowania, uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów	P5Z_WZ
K_W06	ma elementarną wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłóceń	P5Z_WZ
K_W10	ma elementarną wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w różnych obszarach działalności pedagogicznej	P5Z_WO
K_W12	ma podstawową wiedzę o uczniach oraz podstawową wiedzę o metodach diagnozowania ich potrzeb	P5U_W
K_W13	ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych	P5Z_WT

⁸ Por. kwalifikacje zawodu Opiekunka dziecięca domowa (513103) na podstawie Krajowego Standardu Kwalifikacji Zawodowych opracowanego przez Ministerstwo pracy i polityki społecznej w 2006 roku.

UMIEJĘTNOŚCI – absolwent potrafi		
K_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informację z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów	P5Z_UI, P5Z_UU
K_U03	posiada podstawowe umiejętności organizacyjne pozwalające na planowanie i realizację zadań związanych z opieką nad dziećmi i nauczaniem języków obcych	P5Z_UO
K_U06	potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii i pedagogiki w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych i opiekuńczych	P5Z_UO,
K_U07	potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej	P5Z_UI
K_U09	potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych oraz wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy, a także inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie	P5Z_UO
K_U10	potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w podejmowanej działalności, dostrzega i analizuje dylematy etyczne; przewiduje skutki konkretnych działań wychowawczych, opiekuńczych i terapeutycznych	P5Z_UO
K_U11	potrafi pracować w zespole pełniąc różne role; umie przyjmować i wyznaczać zadania, ma elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z projektowaniem i podejmowaniem działań profesjonalnych	P5Z_UO, P5Z_UN P5S_UO
K_U12	potrafi dokonać analizy własnych działań i wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu	P5Z_UI, P5Z_UO
KOMPETENCJE SPOŁECZNE – absolwent jest gotów do:		
K_K03	przestrzegania zasad postępowania gwarantujących właściwą jakość działań zawodowych oraz bezpieczeństwo	P5Z_KP
K_K04	jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne i zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie	P5Z_KW
K_K05	uwzględniania w swojej pracy pozatechnicznych aspektów i skutków prowadzonej działalności, w tym ich wpływu na środowisko i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje	P5Z_KO

K_K06	postępowania profesjonalnego oraz przestrzegania zasad etyki zawodowej.	P5Z_KO
K_K07	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	P5S_KK P5S_KO
K_K08	odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne	P5O_KR

Na podstawie matrycy pokrycia efektów kierunkowych programu przez efekty kształcenia przypisane do poszczególnych zajęć można zauważyć, że zdefiniowane wyżej „Kompetencje w zakresie wiedzy” w dużym stopniu odpowiadają efektom kształcenia Dydaktyki nauczania języków obcych i Dydaktyki przedmiotowej przedszkolnej i I etapu edukacyjnego. „Kompetencje w zakresie umiejętności” w dużym stopniu odpowiadają efektom kształcenia zdefiniowanym dla praktyki pedagogicznej, zaś w zakresie cech psychofizycznych odpowiadają efektom zdefiniowanym Pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej a także praktyki pedagogicznej. Wychodząc z tych przesłanek możemy stwierdzić, że osoba będąca opiekunką dziecięcą lub opiekunką dziecięcą domową, wybierając program kształcenia „Asystent nauczyciela języka obcego”, mogłaby mieć uznane swoje kompetencje na poczet wymienionych wyżej przedmiotów.

Część III

Korelacja Kompetencji zawodowych odzwierciedlających standardy zawodów, które mogą być wkomponowane w w/w program kształcenia z analizą potrzeb na rynku edukacyjnym i wpływające z tego wnioski.

Musimy się wszyscy liczyć, z poważnymi konsekwencjami demograficznymi w wielu dziedzinach, a więc także w dziedzinie edukacji, które będą prowadziły do zmniejszania liczebności grup w klasach, a w drastycznych wypadkach do zamykania szkół i zwalniania nauczycieli. Planowana reforma, też, chociażby w początkowej fazie, może wymuszać zmiany w zatrudnianiu nauczycieli.

W tej sytuacji można się spodziewać, że nauczyciele poszukując pracy będą często poszukiwać sposobów przekwalifikowanie się. Dotyczy to wszystkich nauczycieli, włączając w to także nauczycieli pracujących w nowym zawodzie jakim jest *Asystent nauczyciela*, jak również osób reprezentujących inne zawody związane z pracą z dziećmi i młodzieżą.

Proponowany przez nas program kształcenia przygotowujący do nauczania języków obcych, - przede wszystkim - do nauczania języka angielskiego, wpisuje się jako jedna z nowych opcji zatrudnienia w przedszkolach i klasach I-III w szkołach, ponieważ ostatnie zmiany w podstawach programowych dla przedszkoli i szkół podstawowych dotyczące nauczania języków nowożytnych⁹ prowadzą i należy przypuszczać, że będą dalej prowadzić, do zwiększającego się zapotrzebowania na nauczycieli języków obcych (głównie nauczycieli języka angielskiego) w przedszkolach i szkołach

⁹ Patrz.: Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009, Nr 4, poz. 17) oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół

podstawowych¹⁰ i w związku z tym można prognozować, że zapotrzebowanie na absolwentów poziomu V, na kierunku nauczanie języków obcych będzie stale wzrastać.

Należy też podkreślić, że jeżeli chodzi o zawody związane z pracą z dziećmi i młodzieżą (wydzielona przez nas grupa 2), to można się spodziewać że obecne zapotrzebowanie na rynku pracy na te zawody jest zróżnicowane i w dużej mierze zależy od stopy bezrobocia w danym województwie. Jesteśmy świadomi że obszary w Polsce o największym bezrobociu będą się różniły pod tym względem od obszarów, w których bezrobocie jest niewielkie. Dla przykładu wybraliśmy celowo do selektywnej analizy województwo o największym wskaźniku bezrobocia – województwo warmińsko-mazurskie¹¹ i dla porównania województwo o najniższym wskaźniku bezrobocia – wielkopolskie. Przeanalizowaliśmy ok. 1500 ofert pracy z wojewódzkich urzędów pracy, odpowiednio w Olsztynie i Poznaniu. Z analizy wynika, że w obydwu województwach jest obecnie niewielkie zapotrzebowanie na te zawody, ale zdecydowanie większe w Poznaniu, zwłaszcza zapotrzebowanie na lektorów języka angielskiego i innych języków obcych i opiekunki dziecięce/asystentki językowe.

Wnioski końcowe:

Wdrożenie tego programu i jego praktyczna realizacja pozwoli zagospodarować edukacyjnie pokaźną grupę młodzieży pomaturalnej, która albo nie osiągnęła wystarczająco dobrych wyników z języka obcego (angielskiego) na egzaminie maturalnym by móc podjąć studia językowe, albo zmieniając zainteresowania, zdecydowała się zbyt późno na studia językowe, i mogła jedynie przystąpić do egzaminu z języka na poziomie podstawowym.

Ten program edukacyjny pozwoli także dużej grupie nauczycieli i osób wykonywających zawody związane z pracą z dziećmi i młodzieżą albo na łączenie aktualnie o wykonywanego zawodu w przedszkolu lub szkole z nowym zawodem poziomu V. *‘Asystent nauczyciela języka obcego’* albo zmianę zatrudnienia po przekwalifikowaniu się na ten nowy zawód.

---

¹⁰ Nauczanie języka obcego jest obecnie obowiązkowe **dla dzieci pięcioletnich od 01.09.2015 i będzie dla młodszych od 01.09.2017**. Nauczanie języka obcego w szkołach podstawowych jest obowiązkowe **od roku 2009/2010**.

¹¹ Por. Portal Głównego Urzędu Statystycznego (sprawozdanie na koniec sierpnia 2016r.) <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/liczba-bezrobotnych-zarejestrowanych-oraz-stopa-bezrobocia-wedlug-wojewodztw-podregionow-i-powiatow-stan-w-koncu-sierpnia-2016-roku-2,49.html>. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim wynosiła 13,9 % na koniec sierpnia 2016r, natomiast w woj. Wielkopolskim było to 5,2%.